

26.04.2018

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite: Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö dnro OKM/105/040/2017

Selvitys suomalaisen ylioppilastutkinnon järjestämisestä englannin kielellä

Selvityshenkilöt Kati Mikkola ja Harri Rinta-aho ovat selvittäneet suomalaisen ylioppilastutkinnon järjestämistä englannin kielellä. Selvityshenkilöiden tehtävänä oli ottaa selvää, miten englanninkielisen ylioppilastutkinnon järjestäminen toteutetaan ja millaisia kustannuksia siitä aiheutuu.

Selvityksen mukaan englanninkielinen ylioppilastutkinto edellyttää englanninkielistä lukiokoulutusta. Englanninkielisen lukiokoulutuksen tarve ja toteuttamisedellytykset painottuvat maan suurimpiin kaupunkeihin. Tutkinnon suorittaminen tulee sitoa ensisijaisesti opetuskieleen. Tutkinnon rakenne tulisi olla mahdollisimman samankaltainen kuin suomen- ja ruotsinkielisessä tutkinnossa. Koevalikoiman tulisi vastata suomen- ja ruotsinkielistä tutkintoa. Selvityksessä esitetyn näkemyksen mukaan englanninkielisen tutkinnon aiheuttamat lisäkulut tulisi kattaa valtion budjetista.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa selvityksestä. Pyydettyä lausuntonaan valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa.

Ylioppilastutkinnosta ja sen järjestämisestä säädetään nykyisin lukiolaissa (629/1998) ja ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetussa laissa (672/2005). Lukiolain uudistamista koskeva hallituksen esitys (HE 41/2018 vp.) on tällä hetkellä eduskunnan käsiteltävänä.

Ylioppilastutkinnon järjestämisestä aiheutuvista kuluista suuri osa katetaan tällä hetkellä kokelailta perittävillä tutkintomaksuilla. Ylioppilastutkintolautakunnan suoritteiden maksullisuudesta annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (908/2010) 2 §:n 1 momentin (1224/2011) mukaan yhden tutkintokerran perusmaksu on 14 euroa ja koekohtainen maksu 28 euroa. Esimerkiksi kuusi koetta suorittavan kokelaan on maksettava tutkinnostaan yhteensä 182 euroa.

Englanninkielisen ylioppilastutkinnon järjestämisestä aiheutuu selvityksen mukaan sekä kertaluonteisia että pysyviä vuosittaisia kustannuksia. Kertaluonteisten kustannusten (mm. rekisteristä ja koulutuksesta aiheutuvat kustannukset) yhteismääräksi on arvioitu vähintään 100 000 euroa. Pysyviksi, kokeiden järjestämisestä aiheutuviksi vuosittaisiksi kustannuksiksi on arvioitu vähintään 260 000 euroa.

Selvityksessä todetaan, että englanninkielinen ylioppilastutkinto edellyttää englanninkielistä lukiokoulutusta. Selvityksessä ei kuitenkaan ole otettu huomioon

eikä arvioitu muun muassa sitä, kuinka paljon englanninkielisen lukiokoulutuksen määrä kasvaisi tulevaisuudessa englanninkielisen ylioppilastutkinnon vuoksi tai muutoin ja mitkä siitä aiheutuvat kustannukset ovat. Englanninkielisen lukiokoulutuksen määrää koskevissa kustannusvaikutuksissa on otettava huomioon esimerkiksi englanninkielisestä opettamisesta aiheutuva 5 prosentin kielillisä sekä mahdolliset opettajien täydennyskoulutustarpeet ja niistä aiheutuvat kustannukset. Selvityksessä ei ole käsitelty koulutuksen järjestäjille mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia. Selvityksen mahdollisessa jatkovalmistelussa tulee laatia perusteelliset ja kattavat vaikutusarvioinnit. Ennen kuin on selvitetty kaikki uudistuksesta aiheutuvat taloudelliset vaikutukset, ylioppilastutkinnon järjestämiseen englannin kielellä ei ole mahdollista ottaa yksityiskohtaisesti kantaa. Vaikutusarvioinnin laatimisessa on mahdollista hyödyntää esimerkiksi säädosvaikutusten kustannusvaikutusten arviointia koskevaa valtiovarainministeriön laskentakehikkoa (<http://vm.fi/saadostvalmistelun-kuntavaikutusten-arviointi>).

Selvityshenkilöiden näkemyksen mukaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon järjestämisestä aiheutuvat kustannukset on mahdollista kattaa kolmella vaihtoehtoisella tavalla: 1) kaikkien kokelaiden tutkintomaksuja korotetaan; 2) englanninkielisen tutkinnon suorittajalta perittävä maksu on muita kokelaita korkeampi; sekä 3) kustannukset katetaan valtion budjetista. Selvityshenkilöt katsovat, että kustannukset tulisi kattaa valtion budjetista.

Päätökset englanninkielisen ylioppilastutkinnon järjestämisestä ja siitä aiheutuvista määräraharapeista sekä taloudellisten resurssien kohdentamisesta tehdään julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarviomenettelyn yhteydessä. Ylioppilastutkinnon järjestäminen englannin kielellä ei sisälly vuosien 2019 – 2022 julkisen talouden suunnitelmaan (JTS), eikä päätöksessä ole varattu määrärahaa uudistuksen toteuttamiseen. Jos opetus- ja kulttuuriministeriö päättää edetä asiassa, valtiovarainministeriö katsoo, että ylioppilastutkinnon järjestämisestä englannin kielellä aiheutuvat kustannukset tulee kattaa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan pääluokasta.

Ylioppilastutkinnon järjestäminen englannin kielellä edellyttää muutoksia voimassa olevaan lainsäädäntöön. Säädosmuutosten mahdollisessa valmistelussa tulee aiemmin todetun lisäksi ottaa huomioon kuntalain (410/2015) 12 §:ssä tarkoitettu rahoitusperiaate. Hallituksen esitys on myös käsiteltävä kuntalain 13 §:n mukaisesti kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa.

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö, budjettipäällikkö

Hannu Mäkinen